

**ЖАМИЯТДА ХОТИН-ҚИЗЛАРГА ЯРАТИЛГАН ИМКОНИЯТЛАР – МИЛЛАТ
РАВНАҚИ ЙЎЛИДА**

Рузиева Д.И.

ТДИУ, иқтисод фанлари доктори (DSc)

Аёл азалдан мўътабар зот сифатида эъзозланадиган табиатнинг нозик хилқати. Аёл бир қўли билан дунёни, бир қўли билан бешикни тебратадиган, қирқ жонини ишга солиб, оилам, болам, чақам деб тиним билмайдиган мавжудот. Аёлнинг бахти – бу жамият тараққиётининг асоси десак муболаға бўлмайди.

Бизга маълумки, ер юзи аҳолисининг 53 фоизини аёллар ташкил этади. Шунинг учун ҳам гендер муаммолари бугунги куннинг долзарб масалаларидан бирига айланган. Аёлга ҳурмат ва эҳтиром кўрсатиш, уни асраш ва улуғлаш халкимизнинг кўп минг йиллик тарихи давомида шаклланган менталитетининг муҳим сифатларидан бири бўлиб, турмуш тарзимизнинг ўзига хос хусусияти сифатида сақланиб қолмоқда.

Марказий Осиё халқларининг дунёга машҳур —**Алпомиш**, —**Қирқ қиз** каби эпослари, ўзбек халқ эртақларида аёлларнинг мардлиги ва жасорати, уларнинг ақл-заковатда эркаклардан қолишмаслиги ва **Тўмарис**, **Қурбонжон Додхох**, **Бибихоним**, **Нодирабегим**, **Увайсий** каби буюк тарихий сиймоларимизнинг ҳаёт йўли, дунёқараши, мавқеи асрлар давомида юртимиз аёлларининг чинакам тимсоли бўлиб келмоқда ва тарихимизнинг ёрқин саҳифаларидан муносиб ўрин олмоқда.

Буюк соҳибқирон Амир Темур тузукларида —Аёлларга имкон қадар илиқ муомалада бўлишга ҳаракат қилдим", деб айтганлари бежизга эмас.

Амир Темур оила қуриш масаласига **давлат юмушларидек** жуда жиддий эътибор берган. Буюк Соҳибқирон хусусан оила қуриш, фарзандларни уйлантириш ва келин танлаш ҳақида куйидаги фикрларни билдирган: **“Ўғилларим, набираларим ва яқинларимни уйлантирмоқ ташвишида келин изламоққа эътибор бердим. Бу ишни давлат юмушлари билан тенг кўрдим. Келин бўлмишнинг насл-насабини, етти пуштини суриштирдим. Хос одамлар орқали соғлиқ-саломатлигини, жисмонан камолатини аниқладим. Келин бўлмиш насл-насабаси, одоб-ахлоқи, соғлом ва бақувватлиги билан барча қусурлардан холи бўлсагина эл-юртга катта тўй-томоша бериб, келин тушурдим** (Амир Темур ўғитлари, – Т.,1992, 58 бет.).

Жамиятнинг бир қисмини аёллар ташкил этар экан, ҳаётда турмуш юмушларининг кўп қисми улар зиммасидадир. Агар аёл ҳаётда ҳам жисмонан, ҳам маънан соғлом бўлса, демак, жамият соғлом бўлади. Чунки келажакнинг меваси бўлмиш фарзандлар оналар сабабли дунёга келадилар. Уларга бошланғич таълим-тарбия ва одоб-ахлоқни онахон-момохонларимиз ўргатадилар. Шундай экан, келажак авлоднинг солиҳ бўлишлиги бугунги кун аёлларининг солиҳа бўлишларига ҳар жиҳатдан боғлиқдир. Ҳикматларда: **«Ҳар бир буюк шахснинг ортида кучли аёл бор»**, деб айтилган.

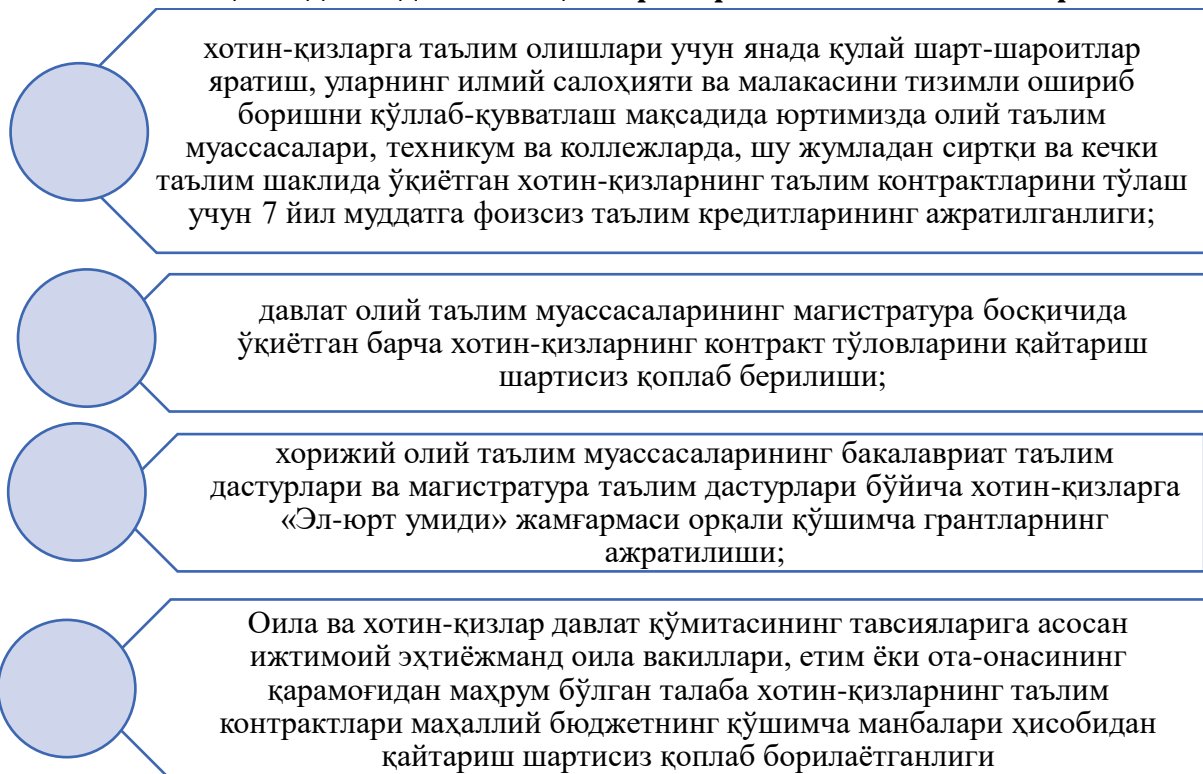
Демак, Амур Темур давридан **“Аёлга эътибор – миллатга эътибор”** тамойили амал килган десак, ҳеч муболаға бўлмайди.

Абдурауф Фитрат "Оила" асарида "Аёлларнинг ижтимоий-сиёсий фаоллиги миллий озодлик, эрк учун зарур: аёллар фақат уй-рўзғор билан, бола тарбияси билан банд бўлиб қолмаслиги, уларнинг Европадаги каби сиёсатда қатнашишлари ўринлидир", деган фикрни илгари суради.

Француз ёзувчиси Виктор ГЮГО Аёлга муҳаббат биз учун буюк, ҳеч нарсанинг ўрнини босолмайдиган аҳамият касб этади. У худди гўштга сепиладиган туздек юракка сингиб, уни бузилишидан сақлайди деб бежизга айтмаган.

Бугунги кунда юртимизда хотин-қизларнинг ҳуқуқ ва қонуний манфаатларини ҳимоя қилиш, уларнинг иқтисодий, ижтимоий ва сиёсий фаоллигини ошириш, соғлиғини сақлаш, касбга ўқитиш ва бандлигини таъминлаш, тадбиркорликка кенг жалб этиш, эҳтиёжманд хотин-қизларни ижтимоий қўллаб-қувватлаш, гендер тенгликни таъминлаш борасида олиб борилаётган ислоҳотларни тизимли давом эттириш борасида қатор ишлар амалга оширилмоқда.

Мамлакат иқтисодиётида хотин-қизларга яратилган имкониятлар

1-расм. Мамлакат иқтисодиётида хотин-қизларга яратилган имкониятлар

Хотин-қизларга яратилган бундай шароитлар хотин-қизларни касб-ҳунар эгаллаш, таълим олиши, илмий ва инновацион фаолият билан шуғулланишлари учун шароитлар яратилганлигидан далолат беради.

Юртимизда хотин-қизларни оила ва жамиятда ўз муносиб ўрнини топишига қаратилган катта ислоҳотлар амалга оширилган. Хотин-қизлар масаласи юртимизда давлат сиёсати даражасига кўтарилди. Айниқса, аёл ҳуқуқлари бўйича қонунчилик

базасининг шакллантирилганлиги демократик давлат талабларидан келиб чиқиб, хотин-қизларни жамиятда муносиб ўрин эгаллашларига муносиб замин яратади.

Аёлга эҳтиром кўрсатиш уни эъзозлаш — миллатга, ватанга, эртанги кунга, келажак авлодларга эҳтиром кўрсатишнинг бош мезонига айланди.

Хулоса қилиб шуни айтиш мумкинки, юртимизда хотин-қизларга яратилаётган бундай имкониятлар хотин-қизларнинг эртанги кунга ишончини ошириб, уларнинг жамият ҳаётида фаол булишларига ундамоқда ва миллатимиз фахри бўлган аёлларнинг мавқеини нақадар юксакларга кўтарилишига замин яратмоқда.

Келажакимизнинг баркамоллиги, фарзандларимизнинг бахту иқболи азиз аёллар зиммасида экан, оналик бахти, фарзандлар камоли йўлидаги масъулияти ҳамиша эъзозда бўлиб қолаверади.